

Energistyrelsen

Vejledning til netvirksomheder om geografisk overlappende netbevillinger

August 2025

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

Indledning

Energistyrelsen har i juli måned 2025 udsendt en række høringer af udkast til netbevillinger, som kan genudstedes for en 20-årig periode med henblik på at sikre stabile rammevilkår for netvirksomhedernes investeringsbeslutninger.

Bevillingsudstedelsesproceduren følger Energistirelsens 'Vejledning for netvirksomheder om genudstedelse af netbevillinger efter elforsyningsloven og netvirksomhedsbekendtgørelsen' som blev offentliggjort i december 2024.

Energistyrelsen har oplyst, at bevillingsområderne fremover kan være afgrænset i både geografisk udbredelse og i forskellige spændingsniveauer i samme geografiske område (geografisk overlappende netbevillinger). Dette har til hensigt, at netbevillingerne i højere grad afspejler de faktiske forhold i netområder, hvor nettet i praksis varetages af to forskellige netvirksomheder.

Da netbevillingerne således opdeles i de samme geografiske områder, ser Energistyrelsen behov for en præcisering af, hvordan håndteringen af netaktiver, udbygning og tilslutning af netbrugere kan foregå inden for rammerne af den gældende lovgivning. Dette er formålet for vejledningen.

Det er således hensigten, at netvirksomheder kan støtte sig til denne vejledning i dialogen med Energistyrelsen om de nye bevillinger, eller i drøftelser med øvrige netvirksomheder.

Kontor/afdeling

EI

Dato

18.08.2026

J nr. 2025-9142

/MDSDR/ODBRK

Indhold

INDLEDNING	2
1. GENERELT OM NETBEVILLINGERNE	4
2. EJERSKAB OG NETUDBYGNING	5
<i>Aftaler om ikke at dele ejerskabet</i>	<i>7</i>
3. ENERGISTYRELSENS ØVRIGE PRAKSIS	9
<i>Tilslutning af netbrugere</i>	<i>9</i>
<i>Praksis for krydsende linjer</i>	<i>11</i>
5. DISPENSATION FRA EJERSKABSKRAVET	11
KONTAKT	12

1. Generelt om netbevillingerne

At udøve netvirksomhed er naturlig monopolvirksomhed. Dette er karakteriseret ved, at det er økonomisk og praktisk ineffektivt at oprette flere parallelle infrastrukturer, der står i konkurrence til hinanden. Af den grund gives netvirksomheder eneret i form af en netbevilling for et bestemt geografisk område -. Dette område betegnes 'netområdet'.¹ Inden for netområdet har bevillingshaveren ret og pligt til at varetage alle bevillingspligtige aktiviteter.²

Ved genudstedelsen af netbevillingerne bliver det nu muligt, at to netvirksomheder kan tildeles netbevilling i det samme geografiske bevillingsområde³, men opdelt på hver sit spændingsniveau (geografisk overlappende netbevillinger).⁴ Dette formaliserer og tydeliggør ansvarsdelingen i bevillingsområder, hvor de nuværende bevillingshavere ikke besidder de netkapaciteter, der muliggør driften af det overliggende net, og er afhængig af en naboliggende netvirksomhed. Ansvarsdelingen vil fremgå af netbevillingens tillæg A.

Det bemærkes, at en netbevilling afgrænset på spændingsniveau, ligesom alle øvrige bevillinger, er en eneretsbevilling. Bevillingshaveren skal derfor varetage de bevillingspligtige aktiviteter, der relaterer sig til det tildelte spændingsniveau.

Ved geografisk overlappende netbevillinger vil en naturlig snitflade mellem den under- eller overliggende netvirksomhed ikke være den geografiske grænse, men transformerstationer, der transformerer el fra ét spændingsniveau, til et andet. De markerer grænsen mellem den ene netvirksomheds spændingsbestemte bevilling, til den andens. Netvirksomhederne skal derfor i høj grad koordinere om f.eks. netadgang, fysisk adgang, vedligehold eller fejlretninger, eller hvordan den fremadrettede netudbygning skal ske, herunder hvordan tilslutninger håndteres.

¹ Et 'netområde' er defineret i elforsyningslovens § 5 pkt. 25, som et nærmere afgrænset område, hvortil der i medfør af Elforsyningslovens § 19, stk. 2, er givet bevilling til at drive netvirksomhed.

² Ansvar for at gennemføre de bevillingspligtige aktiviteter i netområdet er som hidtil ikke til hinder for indgåelse af aftaler med underleverandører, f.eks. netvirksomheder, servicevirksomheder eller andre aktører, så disse i praksis udfører de tekniske eller administrative opgaver for netvirksomheden.

³ Et 'geografisk bevillingsområde' er et nyt begreb, som anvendes i forbindelse med geografisk overlappende netbevillinger, hvor der er behov for en afgrænsning fra begrebet 'netområde' som er defineret i elforsyningslovens § 5, pkt. 25. Begrebet defineres som '*et område, der afgrænses af de bevillingsgrænser på 0,4 kV spændingsniveau, som defineres af naboerklæringer og tilhørende GIS-data, der kan findes i netvirksomhedernes ansøgningsmateriale*'. To netvirksomheder kan derfor have hver sit 'netområde', som kan overlappe i ét geografisk bevillingsområde – fx hvor én netvirksomheds netområde udgøres af et geografisk bevillingsområde med en netbevilling på 0,4 – 10 kV spændingsniveau, hvor en anden netvirksomhed som del af sit netområde har en netbevilling på et overliggende spændingsniveau.

⁴ Denne mulighed er ikke uden fortilfælde, da der enkelte steder allerede findes en opdeling af geografiske områder i to forskellige netbevillinger på hver sit spændingsniveau. De blev etableret ved en omdannelse af selskabernes hidtidige transmissionsbevillinger til netbevillinger på 60 kV-spændingsniveau, i henhold til § 7, stk. 8, i lov nr. 466 af 2011.

2. Ejerskab og netudbygning

Ifølge § 51, stk. 2 i elforsyningsloven skal en netvirksomhed eje alle de anlæg (i netområdet), som anvendes til at gennemføre de bevillingspligtige aktiviteter.

Ejerskabskravet har til formål at sikre forsyningssikkerheden, herunder ved f.eks. at forhindre, at netvirksomheder kan frasælge aktiverne, og fortsætte driften (via f.eks. leasingaftaler) – selvom en anden aktør ejer og disponerer over dem.

Kravet indebærer dog også, at en netvirksomhed som udgangspunkt ikke kan eje netaktiver, der ligger uden for netområdet, og anvendes til bevillingspligtige aktiviteter i en anden netvirksomheds netområde. Det er netvirksomheden i dette netområde, der har ret og pligt til at eje sådanne aktiver.⁵ Kravet har derfor også til formål at skabe et entydigt ansvar i hver netbevilling. Ejerskab og ansvar følges ad, og dermed er der klarhed om den ansvarlige aktør, der skal reagere ved fejl, kapacitetsproblemer eller behov for vedligehold og udbygning.

Med geografisk overlappende netbevillinger er snitfladen mellem de to bevillinger placeret ved transformerstationer, der ikke entydigt kan henføres til den ene eller den anden netbevilling, da hver side af stationen kan anvendes til at gennemføre de bevillingspligtige aktiviteter under henholdsvis en over- eller underliggende netbevilling.⁶

Energistirelsens fremadrettede praksis herom vil indebære et generelt hensyn til de eksisterende og forskelligartede ejerskabskonstruktioner, der findes i landet.

Enkelte netvirksomheder har indgået aftale om delt ejerskab af transformerstationer mens andre har aftalt, at én netvirksomhed ejer, mens den anden netvirksomhed får brugsret til det spændingsniveau, netvirksomheden er tildelt. Energistyrelsen ønsker som udgangspunkt ikke at ændre ved de hidtidige og eksisterende forhold.

Sådanne aftaler kan dog efter omstændighederne ændres eller bortfalde, herunder ved bevillingsoverdragelser, og nye aktører kan have behov eller ønsker, som ikke genfindes hos den anden. Det kan f.eks. lede til uenigheder om udbygningen af elnettet, hvis begge netvirksomheder etablerer og ejer de samme transformerstationer, hver for sig.

⁵ Se dog "tilslutning af netbrugere", afsnit 3 (1), og "praksis for krydsende linjer", afsnit 3 (2).

⁶ Betegnelsen "transformerstationer i snitfladen mellem netbevillingerne" anvendes i denne vejledning for at henvise til sådanne transformerstationer.

Energistyrelsen ønsker derfor at fastsætte følgende rammer vedrørende ejerskab og udbygning af transformerstationer i snitfladen mellem netbevillingerne, som indgår i det kollektive elforsyningsnet:

1. Energistyrelsen vil som udgangspunkt ikke anse det for at være i strid med elforsyningslovens § 51, stk. 2, at en bevillingshaver ikke ejer den side af transformerstationen, der vedrører det tildelte spændingsniveau i bevillingen, da en anden bevillingshaver ejer denne station. Ligeledes vil det som udgangspunkt ikke blive anset for at være i strid med § 51, stk. 2, hvis bevillingshaverne deler ejerskabet på visse stationer, og den ene netvirksomhed ejer de øvrige stationer.
2. Ved aftaler eller forhold, der vedrører transformerstationer i snitfladen mellem netbevillingerne, må hver bevillingshaver ikke have et fuldt ejerskab over sådanne transformerstationer. Bevillingshaverne kan dele ejerskabet af dem, men der kan til enhver tid kun være én bevillingshaver, der har fuldt ejerskab over en transformerstation.

Energistyrelsen vil tilføje pkt. 2 som et generelt vilkår til de geografisk overlappende netbevillinger så Energistyrelsen i særlige situationer kan træffe afgørelse.

Energistyrelsen vil opfordre netvirksomheder med geografisk overlappende netbevillinger, at de vedtager mellem hinanden, at de enten

- 1) deler ejerskabet på samtlige transformerstationer i snitfladen mellem bevillingerne, eller
- 2) deler ejerskabet på nogle transformerstationer, mens der er én af netvirksomhederne, der ejer de øvrige, eller
- 3) ikke deler ejerskabet, da kun én af netvirksomhederne har det fulde ejerskab.

I forlængelse af ovenstående, kan netvirksomhederne også vedtage, at de i udbygningen løbende tager stilling til, om ejerskabet af transformerstationerne skal deles mellem dem. Aftalen kan dog ikke lede til, at begge netvirksomheder hver for sig har et fuldt ejerskab over dem.

Med hensyn til udbygningen af stationerne vil det være Energistyrelsens udgangspunkt, at den netvirksomhed som har et fuldt ejerskab over transformerstationerne, også er den, som har det primære ansvar for at udbygge og drive de kommende transformerstationer. Det vil ligeledes være forventet, at det er denne netvirksomhed som initierer, at udbygningsplaner koordineres, så planerne kan reflektere begge netvirksomheders ønsker og behov.

Eksempel

Netvirksomhed A (med 0,4 kV-bevilling) ejer samtlige transformerstationer på 10-0,4 kV, og driver transformeringen og de øvrige aktiviteter på stationen, mens netvirksomhed B (med 10 kV-bevilling) til gengæld ejer og driver alle 10 kV aktiverne, og har brugsret til ind- og afgangsfelterne på stationerne.

Netvirksomhederne vedtager, at A som udgangspunkt vil eje og være ansvarshaver ift. udbygningen og driften af kommende transformerstationer på 10-0,4 kV-spændingsniveau. A og B vedtager dog, at de kan aftale, at ejerskab og driftsansvar på den enkelte transformerstation deles op.

A kan i praksis lade en anden aktør etablere transformerstationerne, f.eks. den netvirksomhed, der har bevilling på 10 kV-spændingsniveauet, og i øvrigt aftale, at denne aktør i praksis udfører opgaverne på stationen som underleverandør.

Aftaler om ikke at dele ejerskabet

Når netvirksomhederne ikke deler ejerskabet af en transformerstation, men én netvirksomhed har det fulde ejerskab og driftsansvar, vil Energistyrelsens praksis være følgende:

1) Ejerskab af kabler og alle øvrige anlæg udenfor stationen

Netvirksomheden, der ikke ejer stationen, skal eje alle de kabelforbindelser, inkl. skabe, måleudstyr, afbrydere m.v., der ligger udenfor transformerstationen, herunder de forbindelser, der går ind til det første tilslutningspunkt i stationen (dvs. frem til krydsfeltet, tavlen m.v.), på det spændingsniveau, der er bevilling til. Dette inkluderer alene aktiver, der anvendes i driften af det kollektive elforsyningsnet, dvs. ikke aktiver, der er taget ud af drift.

Ejer netvirksomheden ikke aktiverne, skal netvirksomheden søge om dispensation fra ejerskabskravet i elforsyningslovens § 51, stk. 2, til Energistyrelsen, se afsnit 2.1.2.

2) Aftalt brugsret til ind- og afgangsfelter eller samarbejdsaftale

Netvirksomheden, der ikke ejer stationen, skal kunne opnå en aftale om brugsret til de ind- og afgangsfelter, som netvirksomheden har behov for at anvende i netdriften på det relevante spændingsniveau.

En sådan aftale vil – i mangel af anden aftale – være nødvendig for, at netvirksomheden effektivt kan varetage de bevillingspligtige aktiviteter på stationen.

Aftalen kan f.eks. være en sammenkoblingsaftale eller lignende⁷, som giver den ikke-ejende netvirksomhed adgang til i relevant omfang at tilgå lokationen, betjene, vedligeholde og udskifte komponenterne, af hensyn til netdrift- eller udbygning.

Aftalen bør endvidere indeholde rimelige opsigelsesvarsler, tvistløsningsmekanismer og øvrige vilkår, som tager hensyn til varetagelsen af de bevillingspligtige aktiviteter for dem hver, herunder i tilfælde af uoverensstemmelser. Ejeren kan samtidig fastsætte rimelige, objektive og ikkediskriminerende vilkår om betaling for brugsretten.

Det er ikke hensigten med denne ramme, at eksisterende aftaler skal revideres. En aftale kan i øvrigt bestå mellem ejeren og f.eks. en servicevirksomhed, der varetager netdriften for den ikke-ejende netvirksomhed. Endelig kan ejeren og den ikke-ejende netvirksomhed aftale et underleverandørforhold, så den ikke ejende slet ikke behøver opnå en sådan brugsret.

Af hensyn til, at netvirksomheder i nødvendigt omfang kan opnå adgang til transformerstationer, de ikke ejer, vil Energistyrelsen gøre ovenfor nævnte pkt. 2 til et generelt vilkår for geografisk overlappende netbevillinger. Vilkåret er følgende:

"Hvor intet andet er aftalt, skal en bevillingshaver, der ikke ejer en transformerstation i snitfladen mellem netbevillingerne, ved aftale og efter gensidigt hensyn til varetagelsen af de bevillingspligtige aktiviteter for hver bevillingshaver, kunne opnå brugsret til stationens ind- og afgangsfelter og tilhørende komponenter, i overensstemmelse med Energistyrelsens praksis."

Energistyrelsen bemærker, at uoverensstemmelser vedrørende aftaler om brugsret som udgangspunkt skal løses mellem bevillingshaverne, og Energistyrelsen vil alene træffe afgørelse herom under væsentlige hensyn til elnettet eller bevillingskravene.

⁷ Netvirksomheder kan også udarbejde en samarbejdsaftale, hvor brugsretten reguleres for samtlige transformerstationer i snitfladen mellem netbevillingerne.

3. Energistyrelsens øvrige praksis

Tilslutning af netbrugere

Det følger af elforsyningsloven § 20, stk. 1, nr. 2, at en netvirksomhed skal tilslutte leverandører og købere af elektricitet til det kollektive elnet.

Da netbevillingen er en eneretsbevilling, som afgrænses geografisk, følger det implicit heraf, at det er netbrugere i netvirksomhedens tildelte netområde, som netvirksomheden har ret og pligt til at tilslutte.

Det skal dog bemærkes, at det for geografisk overlappende netbevillinger gælder, at det altid er netvirksomheden, der har bevillingen til spændingsniveauet, som der skal tilsluttes på, som har ansvaret for at tilslutte. Netvirksomheder i geografisk overlappende bevillingsområder skal derfor som hidtil koordinere, hvilket spændingsniveau netbrugeren skal tilsluttes.

Reglerne for tilslutning og ejerskabskravet efter § 51, stk. 2, er i øvrigt ikke til hinder for lokale aftaler, hvorefter en netvirksomhed tilslutter netbrugere i tilstødende geografiske bevillingsområder, hos en anden netvirksomhed.

Netbrugeren skal dog befinde sig i netvirksomhedens tildelte geografiske bevillingsområde (evt. på det relevante spændingsniveau), og derfra kan netbrugeren tilsluttes via egne aktiver til et anlæg, som en anden netvirksomhed ejer i et tilstødende geografiske bevillingsområde. Et eksempel på en sådan tilslutning, herunder med en netbevilling, der er afgrænset på spændingsniveau, ses på næste side.

Energistyrelsen gør dog opmærksom på, at reglerne udelukker, at de bevillingspligtige aktiviteter, der knytter sig til tilslutningsforholdet, flyttes til den anden netvirksomhed. Netvirksomheden vil derfor altid have ansvaret for de bevillingspligtige aktiviteter relateret til tilslutningen.

De af netvirksomhedens anlæg, der krydser en geografisk bevillingsgrænse til en anden netvirksomheds anlæg, vil inden for disse rammer være undtaget ejerskabskravet efter elforsyningslovens § 51, stk. 2.⁸

⁸ Se afsnit 2 "Ejerskab og netudbygning", side 5.

Eksempel:

Netvirksomhed A har en netbruger placeret inden for sit netområde, som dækker 0,4 kV-60 kV-spændingsniveau.

Netvirksomhed B har et anlæg til 0,4 kV-spændingsniveau (transformerstation, krydsfelt, fordelingsskab eller lignende) stående på sit netområde, tæt ved netbrugerens installation).

A's tilslutningsbestemmelser udelukker ikke, at netvirksomheden anvender Netvirksomhed B's anlæg til at foretage tilslutningen.

A indgår dialog med B, mhp. at føre A's egen stikledning fra netvirksomhed B's anlæg hen til netbrugerens installation. A og B indgår aftale om brugsretten til B's anlæg.

A anlægger stikledningen til netbrugers installation, og opsætter måleren. A har herefter det fulde ansvar for drift, måling, datahåndtering og kontrol af hele tilslutningen (tilslutningspunktet forbliver hos A's ejerskab og ansvar).

B har dermed ikke ansvar for tilslutningen, udover at stille adgang og brugsret til A's stikledning i henhold til aftalen, og opfylde lovgivningen for egne anlæg.

I dette eksempel ville A alternativt kunne have en spændingsbestemt bevilling (f.eks. alene bevilling til 0,4 kV nettet i området).

I et sådant scenarie kan A også tilslutte en netbruger i et tilstødende geografisk bevillingsområde, så længe der er tale om en 0,4 kV-tilslutning.

A kan dog ikke tilslutte en netbruger på 10 kV i det tilstødende geografisk bevillingsområde, ligesom dette ikke tillades inden for A's eget geografiske bevillingsområde, da A kun har bevilling til 0,4 kV-spændingsniveauet.

Praksis for krydsende linjer

For overskuelighedens skyld bør netvirksomheder også være bekendte med Energistyrelsens praksis for krydsende linjer, som videreføres og vil fremgå af de nye bevillinger.

Efter denne praksis omfattes af bevillingen de af netvirksomhedens anlæg, der er placeret i en anden netvirksomheds geografiske bevillingsområde(r), som netvirksomheden ikke selv har bevilling til, og som udelukkende har til formål at transportere elektricitet til disse netvirksomheder eller forbinde områderne med hinanden, så en sammenhængende drift af nettet opnås.

Det følger implicit heraf, at anlæg der anvendes som krydsende linjer, ikke kan anvendes til at forsyne netbrugere i andre netområder. Således er en anvendelse af anlæg til krydsende linjer, der ikke vedrører transport mellem netvirksomheder, eller opnåelse af sammenhængende forbindelser med naboområder, og som griber ind i andre netvirksomheders bevillinger, ikke tilladt.

Hvis netvirksomheden vurderer, at de krydsende linjer bør udbygges, skal en sådan udbygning følge af en klar aftale mellem netvirksomheden, og den netvirksomhed, der er tildelt bevilling i området.

Det er naturligt, at krydsende linjer ikke kan forekomme mellem netvirksomheder med geografisk overlappende netbevillinger. En netvirksomhed, der har en bevilling til f.eks. 10-60 kV-spændingsniveauet, i et geografisk bevillingsområde, kan dog have en krydsende linje derfra og ind i et andet geografisk bevillingsområde.

5. Dispensation fra ejerskabskravet

Hvis en netvirksomhed *ikke* har ejerskabet over en station, eller øvrige netaktiver i sit netområde, og en anden netvirksomhed ejer og driver disse anlæg, skal netvirksomheden som udgangspunkt søge om dispensation fra elforsyningslovens § 51, stk. 2, jf. § 51, stk. 3. Netvirksomheden skal endvidere søge om dispensation, hvis aktiver, der har karakter af kollektivt elforsyningsnet, ejes og driftes af andre i netområdet, eller hvis netvirksomheden selv driver aktiverne uden at eje dem.

Netvirksomheder, som i den indeværende bevillingsperiode har gældende dispensationer fra kravet om ejerskab af anlæg, bedes oplyse Energistyrelsen herom, og give status på overtagelsen af det relevante net. Ved meddelelse til Energistyrelsen vil disse dispensationer eventuelt kunne blive forlænget i den kommende bevillingsperiode.

Kontakt

Spørgsmål til *Vejledning til netvirksomheder om geografisk overlappende netbevillinger*, eller til bevillingssystemet generelt, kan rettes til:

- Mads Dreier, mdsdr@ens.dk, tlf. 33 95 50 67
- Oda Bjørke, odbrk@ens.dk, tlf. 33 92 74 05